No. 151. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

ZONDAG 17 DECEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 13den December.

Naar men zegt, heeft de raad van ministers zich reeds bezig gehouden met het ontwerp der aanstaande openingsaanspraak. Reeds zou besloten zijn breed uit te weiden over het bezoek der koningin van Engeland op het kasteel van Eu en over de vredeswaarborgen die het gevolg moeten zijn dezer vriendschappelijke bijeenkomst van de koningin van Engeland met den koning der Franschen. De heer *Martin du Nord* zou met de redactie belast zijn.

— Aanstaanden Maandag zullen zich de ministeriële leden die zich te Parijs bevinden, voor de eerste maal vereenigen in de salons van den generaal *Jacqueminot*, kommandant der nationale garde van de hoofdstad. De leden der oppositie hebben nog geen bepaald vereenigingspunt gekozen om zich te verstaan over de houding, die zij in de aanstaande zitting willen aannemen.

— Er is dezer dagen spraak geweest van eene benoeming van pairs, doch men schijnt haar uitgesteld te hebben; alleen zou de heer *Passy* tot pair verheven worden.

— Een der dagbladen verzekert, dat de onderhandelingen over het huwelijk van den hertog *van Aumale* en eene Napelsche prinses zouden afgebroken zijn.

— Het standbeeld van *Molière* dat onlangs gegoten is, zal naar men zegt in de volgende maand op eene plegtige wijs uit de gieterij naar de straat Richelieu worden overgebragt, waar het moet worden opgerigt.

— In de letterkundige kringen wordt veel gesproken van een even treurig als zonderling voorval. Twee bekende en vrij verdienstelijke schrijvers hadden zich op denzelfden dag in een hospitaal aangemeld om aldaar verpleegd te worden, daar zij in de grootste behoefte verkeerden.

— De *Gazette de France* geeft het berigt uit Londen, dat het britsche ministerie den hertog *van Bordeaux* had doen aanzeggen, dat hij Engeland moest verlaten.

— Een dagblad meldt dat zich in deze hoofdstad een spaansch comité heeft gevormd, uit Spanjaarden bestaande, die in de jongste gebeurtenissen van Spanje het meest betrokken zijn, en ook uit aanhangers van *Espartero*.

— Men verzekert dat de koningin-weduwe *Maria Christina* zich door den Koning en den minister *Guizot* heeft laten bewegen haar plan te laten varen om onverwijld naar Spanje te vertrekken, ten einde hare dochter, in dit hagchelijk tijdsgewricht, van raad te dienen.

— Door het gouvernement zijn de volgende depêches nopens de spaansche zaken bekend gemaakt:

« *Bayonne, den 8sten December.* (*Madrid den* 5).

« Het ministerie is bepaaldelijk zamengesteld. De heer *Gonzalez Bravo*, eerste secretaris van Staat, is tot voorzitter van den raad benoemd geworden; de generaal *Mazaredo*, tot minister van oorlog; de markies *de Pegna-Florida*, binnenlandsche zaken; de heer *Mayans*, justitie; de heer *Portillo*, marine. De minister van finantien is nog niet benoemd geworden. De beraadslagingen over het ontwerp der boodschap is nog niet afgeloopen.

« Madrid is rustig. »

« *Bayonne, den* 9.

« De *Gazeta* van den 6den deelt de benoeming van het ministerie mede.

« De jury heeft verklaard, dat er geene termen bestonden, om het dagblad de *Heraldo* te vervolgen, wegens het artikel tegen den heer *Olozaga*.

« De heeren *Madoz* en *Garnica* zijn tot ondervoorzitters van het Congres benoemd, de eerste met 70 tegen 63, de tweede met 77 tegen 73 stemmen.

» De beraadslaging duurde voort. De heer *Cortina* heeft gedurende de geheele zitting gesproken; hij zal den 7den nog het woord voeren. »

« *Bayonne, den* 10. (*Madrid, den 7 's avonds*).

« De Cortes hebben, met 81 tegen 66 stemmen, besloten, het voorstel, door zeven afgevaardigden gedaan, om den heer *Olozaga* in staat van beschuldiging te stellen, in overweging te nemen. »

Na het ontvangen dezer depêches vervallen de geruchten die den vorigen dag aldaar verspreid werden, dat het congres besloten had tot de orde van den dag over te gaan en dus als 't ware vrij te spreken. De genomen beslissing is zeer merkwaardig, omdat de kamer in den beginne blijkbaar gunstig voor den heer *Olozaga* gestemd scheen. Men meent daaruit te kunnen besluiten, dat die afgetreden minister door zijne verklaringen en verdedigingen geenszins de cortes van zijne onschuld heeft kunnen overtuigen. De redevoering van den heer *Pidal*, president der cortes, in antwoord op de verdediging van *Olozaga*, schijnt vooral op de kamer een' diepen indruk gemaakt en tot eenen ongunstigen uitslag voor laatstgemelden te hebben geleid.

Bij een dekreet der koningin is de heer *Dias de Servalda* tot minister van finantiën *ad interim* benoemd geworden. — Het nieuwe Spaansche ministerie is grootendeels zamengesteld uit mannen, die tot den zoogenoemden vooruitgang behooren. De voorzitter, *Gonzales Bravo*, is 35 jaren oud, was vroeger advokaat en dagbladschrijver te Madrid en is het hoofd der partij, welke zich onlangs in de kamer gevormd heeft onder den naam van *het jeugdige Spanje*. De minister van binnenlandsche zaken behoort tot diezelfde partij en wordt gezegd een zeer vast karakter te hebben. De minister van oorlog is de zoon van den markies *de Mazaredo*, die Spaansch gezant in Frankrijk onder het keizerrijk was. Hij was onlangs plaatskommandant der hoofdstad en is een groot vriend van den generaal *Narvaez*.

— De heden ontvangen jongste berigten uit Spanje brengen het verslag mede van de zitting der gedeputeerden van den 7den December, waarin voorkomt het voorstel door een zevental leden gedaan om den heer *Olozaga* in staat van beschuldiging te stellen. Gezegd voorstel is in deze bewoordingen vervat:

» Wij ondergeteekenden, overtuigd dat wij onzen pligt jegens onze koningin en ons vaderland niet zouden vervullen, zoo wij, na de lezing in het congres van de plegtige verklaring Hr. M., tegen den gewezen en afgezetten minister van buitenlandsche zaken, *Olozaga*, geen gebruik maakten van het regt dat ons § 2 art. 4 der constitutie verleent, beschuldigen *Olozaga* als schuldig aan misbruik van vertrouwen, gebrek aan eerbied en dwang jegens de doorluchtige persone Hr. M. de koningin donna *Isabella II*, en wij vragen aan de kamer dat er worde overgegaan tot de benoeming van gedeputeerden, die, overeenkomstig het reglement, de beschuldiging voor den senaat zullen moeten voordragen."

Gelijk het telegraphisch berigt meldt, is met 81 tegen 66 stemmen besloten dit voorstel in overweging te nemen, en is een der voorstellers, de heer *Bravo Murello*, in eene redevoering begonnen hetzelve te ontwikkelen, waarna de verdere discussie tot den volgenden dag werd uitgesteld.

Het nieuwe gouvernement te Madrid schijnt noodig geoordeeld te hebben meer troepen in de hoofdstad te vereenigen. Den 6den was een regement kavalerie en infanterie de stad binnengetrokken.

— Berigten van de spaansche grenzen houden, dat te Barcelona in de kathedraal-kerk met groote plegtigheid de eed van getrouwheid aan de Koningin is afgelegd. De ayuntamiento heeft bovendien een adres aan de koningin gezonden, waarin zij van hare verkleefdheid en eerbied getuigt, die niet verflaauwd waren te midden van al de rampen waaraan de stad heeft blootgestaan.

De opstandelingen in het fort Figueras houden nog vol.

— Ter beurze van heden (13 *December*) waren genoteerd 5 pCt. 122,65; 3 pCt. 80,70; Nap. r. 106,80; Spanje 29; Rom. L. 104 ½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 15den December.

De kamer der vertegenwoordigers heeft gisteren met 69 tegen 7 stemmen het budget der middelen voor het volgend jaar aangenomen tot een gezamentlijk bedrag van fr. 109,581,484.

— De *Moniteur* maakt eene overeenkomst bekend tusschen ons rijk en het koningrijk der Nederlanden voor de wederzijdsche uitwisseling van misdadigers gesloten.

— Volgens het *Journal de la Belgique* begeeft de koning zich eerstdaags weder naar Parijs.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den December.

Gisteren is eene buitengewone *Staats-Courant*, met zwarte rouwranden verschenen, het volgend onverwacht en treurig berigt houdende:

Heden middag, ten half één ure, is de kolonel *Spengler* alhier uit Berlijn aangekomen, het treurig berigt brengende, dat het der Goddelijke Voorzienigheid behaagd heeft, Zijne Majesteit Koning WILLEM FREDERIK, Graaf VAN NASSAU, den 12den dezer, des morgens ten 8¾ ure, tot Zich te nemen.

Niets had een zoo spoedig uiteinde van den eerbiedwaardigen Vorst doen vermoeden. Hoogstdezelve had zich nog dien eigen morgen met werkzaamheden bezig gehouden, en werd door den bij Hem ontboden adjudant, in Zijnen armstoel, door eene hevige beroerte aangetast en schijnbaar levenloos, zittende gevonden. Te vergeefs waren alle pogingen, welke terstond aangewend werden, om Zijne Majesteit in het leven terug te roepen.

De hierboven medegedeelde, altijd treurige, maar vooral in deze dagen uiterst gewigtige tijding, wegens het afsterven van Nederlands voormaligen Koning, wiens aanbod tot tegemoetkoming in de behoeften der schatkist tot hiertoe de laatst bekende zijner openbare handelingen was, geeft gereede aanleiding om vooral de vroegere levensbijzonderheden van dien grijzen Vorst kortelijk te herinneren.

Willem Frederik, oudste zoon van den laatsten stadhouder, prins *Willem V*, en van *Frederika Sophia Wilhelmina*, prinses van Pruissen, werd den 24sten Augustus 1772 op het Huis in het Bosch bij 's Gravenhage geboren, en verbond zich den 1sten October 1790 in den echt met de beminnelijke pruissische prinses *Frederika Louisa Wilhelmina*, die tot haren dood 12 October 1837, al zijne lotwisselingen deelde. In 1793 nam hij een werkelijk deel aan den veldtogt in de Zuidelijke Nederlanden, gaf daarbij proeven van moed en krijgsbeleid, veroverde in het volgend jaar Landrecy, waarvoor zelfs prins *Eugenius* in den aanvang dier eeuw het hoofd had gestooten; hielp later de fransche troepen tot viermalen toe terugslaan, en zegevierde reeds aanvankelijk in den veldslag van Fleury, toen deze, niet alleen door de dapperheid des vijands, maar ook door de moedeloosheid van sommige bevelhebbers der Bondgenooten, verloren ging, zoodat den Prins niets anders overbleef dan op het dekken van zijn Vaderland bedacht te zijn.

Deze pogingen waren echter vruchteloos; dat Vaderland lag weldra voor de Franschen open, en werd door hen bezet. De Prins vergezelde den 18den Januarij 1795 zijnen Vorstelijken Vader en verder geslacht naar Engeland; keerde wel in Augustus 1799, met de Engelsch-Russische expeditie, in Noord-Holland terug, maar moest het reeds twee maanden later weder ruimen. In den aanvang dezer eeuw voor het verlies zijner bezittingen en ambten in Holland eenigermate schadeloos gesteld, onder anderen door het Vorstendom Fulda, waar hij zich aller liefde en achting verwierf, en na den dood zijns Vaders, in 1806, met den titel van Prins van Oranje bekleed, werden zijne nieuwe Landen hem kort daarna door de Franschen ontnomen, in wier handen hij zelfs viel, maar weldra ontslagen werd, waarna hij het Pruissische Hof in diens tegenspoeden volgde, en zich tot in 1813 in Duitschland ophield, om toen van daar naar Engeland te reizen.

Hoe de Prins, door den algemeenen wensch der Natie teruggeroepen, op den onvergetelijken 30sten November 1813, te Scheveningen landde, weinige dagen later tot Souvereinen Vorst uitgeroepen werd, en den 29sten Maart 1814 zijnen reeds terstond bij de overkomst geuiten wensch, door het aannemen van eene Grondwet, vervuld zag, ligt velen nog levendig in het geheugen. Evenzeer moet het algemeen bekend zijn, hoe hij den 16den Maart van het volgend jaar, na reeds in Augustus, bij de vereeniging van Nederland en Belgie, het bewind over laatstgenoemd Land als Gouverneur-Generaal te hebben aanvaard, zich als Koning der Nederlanden liet uitroepen, terwijl hem tevens door het Weener Congres het bestuur over het groothertogdom Luxemburg was toegewezen, waartegen hij zijne erfbezittingen in Duitschland en Pruissen afstond, en hoe hij den 24 September 1815 te Brussel plegtig werd gehuldigd, nadat eene nieuwe Grondwet iets vroeger afgekondigd was. De aanvankelijke bloei van het nieuwe Koningrijk, al wat de Monarch tot bevordering daarvan, door het ondersteunen van handel, nijverheid, kunsten en wetenschappen, toebragt; de afscheiding van België in 1830, met de gevolgen daarvan voor de getrouw gebleven gewesten, en wat later geschied is, tot dat de Vorst, op den 7 October 1840, het besluit volvoerde om de teugels van het bewind neder te leggen, en Nederland kort daarna andermaal te verlaten, werwaarts hij echter ook na gelukkige herstelling uit zware krankte, een- en andermaal, ook nog niet lang geleden, wederkeerde, terwijl hij laatstelijk, met zijne tegenwoordige gemalin, de Gravin van *Nassau*, 's Gravenhage den 7den der vorige maand verliet, om naar Berlijn terug te reizen, zal hier ter plaatse nog veel minder herinnering behoeven. — Moge de Geschiedenis zijnen hoogst belangrijken levensloop naar waarheid schilderen, en met kalme onpartijdigheid beoordeelen.

— In de zitting van de Tweede Kamer, ll. Donderdag gehouden, heeft de centrale afdeeling verslag uitgebragt: 1) over het ontwerp van wet, houdende begrooting der gelden bestemd tot droogmaking van het Haarlemmermeer; 2) over het ontwerp wegens de overschrijving van gelden voor de wegen in Vriesland en Groningen.

De beraadslagingen over het eerste ontwerp werden bepaald op aanstaanden Maandag morgen, terwijl die over het tweede onmiddellijk daarna zullen plaats hebben.

— Donderdag morgen ten elf ure is de centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest over de voordragt van wet, nopens het Haarlemmermeer, en ten twaalf ure, over het ontwerp, wegens de overschrijving van gelden voor de wegen in Vriesland en Groningen. Na de openbare vergadering is de centrale afdeeling weder bijeengekomen over het tweede ontwerp, wegens de opheffing van fondsen.

In de memorie van beantwoording, ten aanzien van het ontwerp van wet, houdende de *begrooting der kosten voor de droogmaking van het Haarlemmermeer*, wordt, onder anderen, gezegd, dat de Regering volkomen deelt in het gevoelen der meerderheid bij § 1 ontwikkeld. De voorgedragene wet kan niet anders beschouwd worden, dan om de Algemeene Rekenkamer, ten gevolge van de wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad n°. 40*), bevoegd te maken tot het vereffenen der uitgaven, welke na het in werking brengen van die wet zijn gedaan, en zulks uit de daarvoor door eene wet aangewezene middelen; zij kan dus niet deelen in het gevoelen der minderheid, bij § 3 vermeld.

Zij is van oordeel, dat art. 32 der instructie voor de Algemeene Rekenkamer niet moet worden verstaan, alsof het de bedoeling der wetgeving zou zijn geweest, dat de woorden: *of andere daarmede gelijkstaande wetten*, zouden behooren te worden opgevat in den zin, dat zoodanige wetten volkomen als eene begrooting zouden behooren te worden ingedeeld. Zij vermeent, dat hierdoor niet anders bedoeld kan wezen dan eene wet, waarbij, onder aanwijzing der eigenaardige bijzonderheden, tot het onderwerp betrekkelijk, tot het doen der uitgaven de noodige magtiging wordt verleend uit de middelen, bij die wet of wel bij eene andere wet, aangewezen.

Daar nu bij de wet van den 22 Maart 1839, (*Staatsblad n°. 7*) de middelen zijn aangewezen, welke tot bestrijding der kosten voor de droogmaking van het Haarlemmermeer benoodigd zijn, zoo behoeft er nu slechts eene wet te wezen, waardoor de Algemeene Rekenkamer, ten gevolge van het in werking brengen der wet van den 5 October 1841, bevoegd wordt gemaakt, om de na dien tijd gedane of nog te doene uitgaven te regelen; en deze wet kan, noch in dit geval, noch in andere gelijksoortige gevallen, waarbij tot een bepaald einde eene zekere som wordt toegestaan, anders dan doorloopend wezen, tot dat het werk, waarvoor de gelden zijn toegestaan, geheel tot stand is gebragt.

De staat, bij de conceptwet overgelegd, duidt aan de geheele waarheid der te maken kosten. De som, die daarvan provisioneel wordt afgetrokken, kan niet anders dan als eene rekening worden beschouwd voor de betaling der renten, zoo lang daarin niet voorzien is. Zoodra dit heeft plaats gehad (en volgens de overgelegde toelichtende memorie zal dit eerst over twee jaren behoeven te geschieden), moet de som van f 1,300,000 aan het fonds der 8 millioen worden gerestitueerd, waardoor dit fonds volkomen in deszelfs geheel zal blijven.

Het zou in der daad onnoodig zijn thans anders te handelen, of, in de tegenwoordige omstandigheden, reeds te denken, om voor de rentebetaling bezwarende middelen te beramen.

De tegenwoordige wet alleen ten doel hebbende de uitgaven te regelen, die uit de gearresteerde geldleening van 8 millioen moeten plaats hebben, kan er reeds uit dien hoofde geene jaarlijksche begrooting te pas komen, die bovendien onmogelijk zou kunnen worden opgemaakt of geleverd, vermits de werken een geheel betreffen, hetwelk doorloopend is, en niet in jaarlijksche kosten kan worden afgedeeld, zonder zich in onoverkomelijke moeijelijkheden te wikkelen; en veel minder nog zou dit ten aanzien der inkomsten en baten kunnen geschieden, vermits dezelve eene andere bestemming hebben, dan de bekostiging der werken, als bij de wet van den 22 Maart 1839 verbonden ten behoeve der deelnemers in de geldleening.

Zoo wel deze baten dus, als de bijdragen der provincien, worden onder de directie der commissie van beheer en toezigt over de onderneming afzonderlijk gehouden, om te strekken tot het oogmerk,

waartoe de wet die bestemd heeft, en worden dezelve, om intusschen niet renteloos te blijven, op interest belegd, om zoo veel mogelijk aan te groeijen, en de garantie van het rijk te verminderen.

Men vermeent, dat de rangschikking der posten in eene natuurlijke orde heeft plaats gehad, dat is zoodanig als de orde der uitvoering medebrengt, terwijl de overige kosten, en dus ook tijdelijk personeel als bijkomende uitgaven moeten worden beschouwd.

De bijdragen der belanghebbende districten kunnen nog niet worden geregeld, of daaromtrent onderhandeld, zoo lang de onderneming niet voltooid en derzelver effect zal gebleken zijn, wijl men anders daaromtrent op onderstellingen zou moeten afgaan.

Het ontwerp van wet zelfs heeft eenige wijziging ondergaan en bevat thans de volgende twee artikelen:

Art. 1. Uit de geldleening van acht millioen, tot goedmaking van de kosten ter droogmaking van het Haarlemmermeer, bij de wet van den 22 Maart 1839 (*Staatsblad* n°. 7) vastgesteld, zullen worden goedgemaakt de uitgaven op den aan deze wet geannexeerden staat aangewezen.

Art. 2. De reeds bij de algemeene rekenkamer vóór het in werking brengen der wet van den 5 October 1841 (*Staatsblad* n°. 40) verevende uitgaven, ter zake van de droogmaking gedaan, zullen in mindering strekken van de artikelen van den onderhavigen staat, waartoe zij behooren, en daarop worden aangewezen en afgeschreven.

— Z. M. heeft het volgend besluit genomen:

WIJ WILLEM II, ENZ.

Willende, in het wederkeerig belang van het Rijk en van deszelfs Overzeesche bezittingen, de zaakkundige beoordeeling bevorderen der koloniale aangelegenheden, welke het Ons behagen zal ter overweging in den Raad van State te brengen, en terzelfder tijd onder de koloniale ambtenaren de kennis vermeerderen der finantiële belangen van het moederland;

Gelet op art. 72 en 73 der grondwet;

Gelet op de geheime rapporten van Onzen Minister van Kolonien van 5 October, 18 October en 17 November 1842, nos. 458, 471 en 516, van 29 October 1843, n°. 444 en 22 November 1843, n°. 487.

Den Raad van State gehoord,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Telkens wanneer dit in het wederkeerig belang van het Rijk en van deszelfs Overzeesche bezittingen noodig zal zijn, zal Onze Minister van Kolonien Ons het voorstel doen, om in den Raad van State te roepen, één of twee buitengewone staatsraden, te kiezen uit de met verlof alhier aanwezige ambtenaren van Nederlandsch Indie.

Art. 2. Voor de tijdelijke bestemming hierboven bedoeld, zullen alleen bij Ons in aanmerking kunnen worden gebragt, ambtenaren, die laatstelijk gedurende minstens twee jaren op eene lofwaardige wijze in Indie hebben vervuld een der voorname ambten van het algemeen bestuur, of hebben uitgeoefend het hoogste burgerlijke gezag in eene der groote territoriale afdeelingen van Nederlandsch Indie.

Art. 3. De aldus door Ons benoemde buitengewone staatsraden zullen, gedurende den, in elk geval, te bepalen tijd, Onzentwege, door Onzen secretaris van Staat, vice-president van den Raad van State geroepen worden, om in den raad zitting te nemen, telkens wanneer hij zal beraadslagen, het zij over de finantien van het Rijk, het zij over zaken, waarbij de koloniale belangen meer bepaaldelijk zijn betrokken.

Art. 4. Wanneer gewigtige maatregelen, de West-Indische kolonien betreffende, in overweging zijn, zal Onze Minister van Kolonien Ons het voorstel doen, om op dezelfde wijze in den Raad van State te roepen, eenen met de belangen dier kolonien bekenden Staatsraad in buitengewone dienst.

Afschriften van het tegenwoordig besluit, hetwelk zal worden opgenomen in het Staatsblad, zullen worden verleend aan de onderscheidene hoofden der departementen, van algemeen bestuur en van den Raad van State, tot informatie en narigt.

— Door Zijne Majesteit zijn, bij verschillende dezer dagen genomen besluiten, aan den gepensioneerden kolonel *W. F. Lambert*, laatst plaatselijk kommandant der 1ste klasse, den gepensionneerden luitenant-kolonel der infanterie, *J. F. Ditt*, den gepensionneerden kapitein der artillerie met rang van majoor, jhr. *J. W. von Speicher*, de gepensionneerde kapiteins der infanterie *K. Kloosterman*, *R. Hoogeveen*, *S. Bosma ten Doesschate* en den gepensionneerden 2den luitenant met rang van 1sten luitenant *W. M. Visser*, vergunning verleend tot het dragen der activiteits-uniform aan eerstgemelden van het wapen der infanterie, en, aan de overige van de wapens, waartoe zij respectivelijk hebben behoord.

— Uit Leeuwarden schrijft men: « Aan het natuurkundig genootschap te dezer stede (door de belangstelling van deszelfs 60 leden zoo zeer bloeijende), is door den heer staatsraad, gouverneur dezer provincie, ten gebruike afgestaan een belangrijk gedeelte van het kabinet van natuurkundige instrumenten, behoord hebbende tot het gewezen 's Rijks athenaeum te Franeker. De overdragt daarvan is den 16 November geschied, en in de vergadering des genootschaps van den 25 daaraanvolgende is de verzameling ten toon gesteld voor de leden, die zich dankbaar in zulk eene gewigtige aanwinst van hulpmiddelen voor hunne wetenschappelijke werkzaamheden verheugden.

Het grootste gedeelte der instrumenten van dit kabinet is voor de Koninklijke akademie te Delft bestemd, en tot dat einde in de vorige week te Franeker gescheept en laatstleden Vrijdag in zee gegaan.»

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van den 12den:

» Heden morgen, even 7 ure, is ten huize van den heer *J. Coppens*, koopman in manufacturen, op den hoek der Beremouwstraat, in het midden der stad, een diefstal gepleegd, die zonderling ontdekt is. De hoogwelgeboren heer ridder *de V. D. S.*, met zijnen hond uitgaande, werd op die hoogte het breken eener glasruit gewaar, snelde naar de plaats en zag den dief de vlugt nemen. Hij zette zijn hond aan om den booswicht te vangen, die denzelven al dadelijk bij den arm vastgreep. Een militaire oppasser die op straat was, werd ter adsistentie geroepen en de dief, die een stuk aschgraauw diemet onder den arm had, werd ridderlijk gevangen genomen en naar de hoofdwacht gebragt. De policie werd geroepen, en weldra bleek het, dat de booswicht was, zekere *M.* of *F. Jansen*, die in het afgeloopen jaar, wegens gestolene steenen op de haven alhier, tot één jaar opsluiting was veroordeeld en slechts weinige weken geleden uit de gevangenis is ontslagen geworden.

» Men ziet hieruit wat de trouw eens honds vermag. Soortgelijke voorbeelden bewijzen meer dan sabel en stok; en zou het dus in het belang der goede politie niet raadzaam kunnen geoordeeld worden, om, even als de boschwachters, ook de stedelijke agenten van policie van zoogenaamde gedresseerde en geleerde honden als bijwapen voor het vervolg te doen voorzien, om de misdadigers, vooral op heeterdaad, spoedig te kunnen achterhalen?»

— Men meldt uit Utrecht, van den 14den December:

» Berigten, uit Curaçao ontvangen, behelzen, dat aldaar eene schrikbarende droogte had blijven heerschen tot de eerste dagen van Nov. ll., gedurende dewelke, bijzonder in de laatste 2 à 3 maanden, de vrije lieden bij *honderden* naar elders verhuisden. Het pas aangevangen werk der uitbreiding van de kultuur, voor gouvernements rekening, had eindelijk de verdere emigratie voorgekomen, en men was nu druk bezig met het bereiden der gronden van de Nopaalaanplantingen. Dit gewas had zich bijzonder goed tegen de droogte gehouden, en de cochenille had er bijzonder wel onder getierd, zoo dat men de beste verwachtingen wegens den invloed van die nieuwe kultuur op het lot der Curaçao-eilanden met regt mag blijven koesteren. Met het begin van Nov. had het belangrijk beginnen te regenen, alles had er een verblijdend aanzien gekregen, zoo wel de velden, als het gelaat der inwoners.»

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *December*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54⅛, 5/16, drie achtste; dito 5 pCt. 99 negen zest., ⅛; Syndic. 4½ pCt. 94⅛; dito 3½ pCt. 79¾; O. Indie 5 pCt. 98⅞; Ardoins 20 zeven zest., ⅛, 5/16; dito Coupon 19¾, 21¾; dito 3 pCt. 30½, drie achtste; Portug. te L. 2½ pCt. 44⅞, een zest.; Oude Russen 107⅞; Bras. 76 dert. zest; Onbep. Bl. Grieken 9¾, ⅝.

AANBESTEDING.

De Commissie ter uitdeeling van SOEP, BROOD en TURF, door het Departement *Breda* der Maatschappij: » *Tot nut van 't Algemeen*," daargesteld, noodigt bij deze degenen uit, die gedurende dezen Winter aan haar VLEESCH en BROOD mogten willen leveren, vóór *Woensdag den 20. dezer, des middags ten twaalf uren*, bij beslotene Billetten op te geven den prijs, waarvoor zij die levering per Nederlandsch pond, goed RUNDVLEESCH, en per Nederlandsch pond goed ROGGENBROOD willen aannemen; en deze Billetten, welke tevens moeten inhouden opgave van twee gegoede Borgen, ten huize van Mr. J. J. LOKE, in de Katerstraat, te bezorgen.

BREDA, 13. *December* 1843.

*** De RAAD VAN ADMINISTRATIE DER KONINKLIJKE MILITAIRE AKADEMIE, zal, op *Woensdag den* 20. *December* 1843, des middags ten 12 uren, aan den hoogstinschrijvenden

VERPACHTEN:

Het WEGHALEN van den MEST der PAARDEN van de Akademie en van de Rijschool, gedurende het jaar 1844.

De gezegelde Billetten van Inschrijving, (welke tevens de namen van twee Borgen moeten bevatten) kunnen tot op den dag der Verpachting in eene daartoe bestemde Bus gesloten, en van de Conditien inzage genomen worden aan het Bureau van genoemden Raad.

Uit hoofde van noodzakelijke reparatie, zal de STOOMBOOT, varende tusschen DEN MOERDIJK, DORDRECHT en ROTTERDAM, en *vice versa*, van af den 21 December tot nader order de VAART STAKEN.

MEN VERLANGT TE HUUR BINNEN BREDA, TEGEN 1e JANUARIJ 1844:
Een goed GEMEUBLEERD KWARTIER van 4 à 5 KAMERS.
Nadere informatien bij de Uitgevers dezer.

Te Huur tegen 1e Januarij 1844

TE *'S PRINSENHAGE*, *in de ZWAAN*:

Een BOVENHUIS, bestaande uit zes KAMERS en KEUKEN, naar verkiezing al of niet GEMEUBLEERD. Aldaar te bevragen.

Te Huur tegen 1° Mei 1844 of eerder,

TE *ROZENDAAL*, ARRONDISSEMENT *BREDA:*

Eene HEERENHUIZINGE, bestaande in 10 zoo BENEDEN als BOVENKAMERS, 2 KELDERS, 2 KEUKENS met POMPEN en REGENBAK, STALLING voor 2 Paarden, HOF en ERVE, staande en gelegen op de Groote Markt, thans bewoond door den Heer Agent van het Domein, geschikt voor vele AFFAIRES. Adres bij den Eigenaar P. VAN VUGHT, Notaris aldaar. Brieven *franco.*

TE KOOP:

Een goed gedresseerd RIJPAARD, zijnde geëngliseerde Zwarte Ruin, gewend aan de *Militaire Manoeuvres* en het *Vuren*, toebehoorende aan den Luitenant-Kolonel Ing^r. GEY VAN PITTIUS, op de Boschstraat te *Breda.*

PUBLIEKE VERKOOPING VAN

BRAND- EN GERIJFHOUT,

op drie maanden Crediet.

A. MEEUWESEN en CHR. VERKAAR, Ondernemers van Publieke Verkoopingen, zullen op *Vrijdag den 22. December* 1843, in en achter den *Beijerd*, publiek VERKOOPEN: Circa 2000 stuks MUTSAARD, 200 stuks differente BOOMSTAMMEN, 100 Karren EIKEN, ELZEN en andere STRUIKEN, eenige KRUIWAGENS en ROMMEL, en verder wat ter Verkooping zal worden aangeboden.

Gemelde HOUTWAREN zijn twee uren vóór de Verkooping voor een ieder te zien.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN.*

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Oosterhout*, zal, als daartoe behoorlijk gemagtigd, ten overstaan van den Notaris ADR. BROUWERS, residerende te *Oosterhout*, op *Donderdag den 21. December* 1843, des voormiddags te tien uren, ten Huize van den Heer G. D. SANGSTER, in het Logement *de Pellikaan*, te *Oosterhout*, in het openbaar VERKOOPEN:

1°. 16 Kavels zes- en zevenjarig SCHAARHOUT, in verschillende Bosschen.

2°. 29 Kavels opgaande EIKEN-, ESSCHEN-, OLM- en WILGENBOOMEN, staande in het *Slotbosch*, aan den *Hoofschen Weg* en de *Vaartpad.* En

3°. 56 Kavels MASTHOUT, staande in het *Sitersbosch*; alles onder *Oosterhout.*

En voorts tenzelven dage VERPACHTEN:

De VISSCHERIJ in den Polder *het Broek* c. a., onder *Oosterhout*, voor den tijd van zeven jaren, ingaande den 1sten Januarij 1844.

De Conditiën, zoo van de Verkooping als de Verpachting, kunnen van heden af, dagelijks, ten Kantore van opgenoemden Rentmeester, binnen *Oosterhout*, alsmede ten kantore van bovengemelden Notaris, gelezen worden, terwijl nadere informatiën te bekomen zijn bij den Plantaadjemeester aldaar.

OOSTERHOUT, den 8. December 1843.

De Rentmeester voornoemd,

W. F. E. VAN DER BORCH.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN.*

RENTAMBT *STEENBERGEN.*

OPENBARE HOUTVERKOOPING.

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Rozendaal*, zal als daartoe behoorlijk gemagtigd, op *Woensdag den 27 December* 1843, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Heer JOHANNES VAN DER ZAAG, openbaar Notaris, residerende te *Steenbergen*, ten huize en herberge van NICOLAAS VAN MEEL, in *het huis van Negotie* aldaar, in het openbaar aan de meest- en genoegbiedenden

VERKOOPEN:

Onder de gemeente STEENBERGEN.

Acht opgaande ESSCHENBOOMEN en *één honderd twee* opgaande OLMBOOMEN, staande op het eerste perceel Dijk van *Graaf Hendrikspolder*, in pacht bij GERARD VAN NIEUWENHUIZEN, verdeeld in 41 kavels.

Het SCHAARHOUT van *één honderd vijf-en-negentig* Wilgen, staande op het eerste perceel dijk van *St. Omcommerspolder*, in pacht bij CORNELIS IJZERMANS, verdeeld in 8 kavels.

De Voorwaarden, naar welke de Verkooping zal plaats hebben, liggen van heden af, dagelijks (uitgenomen des Zondags) ter lezing, ten kantore van den Rentmeester voornoemd; terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Boschwachter PIETER VAN BEYEN, te *Steenbergen.*

ROZENDAAL, den 2. December 1843.

De Rentmeester voornoemd,

P. SIX.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN.*

RENTAMBT *BREDA.*

Verkooping van Schaar- en Masthout,

in het Ulvenhouts- en Mastbosch en onderhoorige Plantaadjen,

EN

AFBRAAK,

op de Hoeve het Speelhuis, onder Teteringen.

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Breda*, als daartoe geautoriseerd, zal, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, op *Donderdag den 28. December* 1843, des morgens te 9 uren, ten Huize en Herberge van MATTIJS VAN ALPHEN, in *het Roode Hart*, te *Ginneken*, publiek

VERKOOPEN:

In het Ulvenhouts-Bosch,

2 Kavels vijfjarig SCHAARHOUT.

Op de Hoeve te Hoilten, onder Gilze,

5 Kavels zevenjarig SCHAARHOUT.

In het Mastbosch,

11 Kavels zevenjarig SCHAARHOUT.

In het Ulvenhouts-Bosch,

26 Kavels MASTENBOOMPJES, in de dreven van het *Chaambosch.*
2 dito gekapt liggende in gemeld Bosch.
26 dito op stam staande MOSCOVISCHE MAST, in het achterste *Nieuwbosch.*

Op de Hoeve het Speelhuis,

7 Kavels AFBRAAK, waaronder eene KOLFBAAN.

Alles breeder bij Billetten vermeld, en liggen de Conditiën van Verkoop ter lezing ten Kantore van den Rentmeester, en bij den Plantagemeester te *Ginneken*, terwijl nadere informatiën te bekomen zijn, zoo bij de Boschbeambten, als bij den Pachter op de Hoeve *het Speelhuis.*

De Rentmeester voornoemd,

M. SMITS.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN.

RENTAMBT TE *KLUNDERT.*

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Klundert*, zal, als daartoe geautoriseerd, ten overstaan van den Notaris C. W. MARIS, op den 19. *Januarij* 1844 en volgenden dag, des voormiddags te 9 uren, ten Stadhuize van de *Klundert*, VERKOOPEN:

184 OLMEN, 130 ESSCHEN en 550 WILGEN, extra zware en hoogopgaande BOOMEN, bijzonder geschikt tot WERKHOUT; benevens eene aanzienlijke partij CANADASCHE POPULIERBOOMEN en HAKHOUT, staande alles onder de *Klundert*; kunnende de BOOMEN zeer gemakkelijk en onkostbaar te water worden vervoerd.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Rentmeester voornoemd, en bij den Opzigter W^m. LIPS, te *Klundert.*

De Rentmeester voornoemd,

L. H. RIJSTERBORGH.

*** P. R. D. MULLER, Boekhandelaar te *'s Hertogenbosch*, heeft uitgegeven en verzonden:

NOORD-BRABANDSCHE VOLKS-ALMANAK 1844;

TWEEDE JAARGANG; met Platen. Prijs *f* 0.90.

De *tweede Jaargang* van dezen Almanak is voorzien van Bijdragen, *in proza*, van de Heeren: Dr. C. R. HERMANS, F. TH. VAN BRUSSEKOM, P. R. D. MULLER, Dr. G. D. J. SCHOTEL, HENDRIK KUYPER, Gz., C. W. PAPE en Jonkh. Mr. H. B. MARTINI VAN GEFFEN; en, *in Poëzij*, van de Heeren: W. J. VAN ZEGGELEN, J. L. VAN DER VLIET, HENDRIK KUYPER, Gz., TH. VAN RYSWYCK en E. BOUMAN.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.